

(/)

 (/)

> Royal historie, adel, herregårde (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/royal-historie-adel-og-borger-landbrug-handvaerk-industri>)

> Bøger (<http://www.historie-online.dk/boger>)

> Anmeldelser (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>) > Dragsholm Slot

← **Forrige artikel** (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/royal-historie-adel-og-borger-landbrug-handvaerk-industri/danmarks-herregaarde-slesvig-og-holsten>)

Dragsholm Slot

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 1175

Del artikel: **f** ([https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/royal-historie-adel-og-borger-landbrug-handvaerk-industri/dragsholm-slot)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/royal-historie-adel-og-borger-landbrug-handvaerk-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/royal-historie-adel-og-borger-landbrug-handvaerk-industri/dragsholm-slot)

[industri/dragsholm-slot](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/royal-historie-adel-og-borger-landbrug-handvaerk-industri/dragsholm-slot)) **t** (<https://twitter.com/home?status=>. Aktiviteten kan ses på

[http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/royal-historie-adel-og-borger-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/royal-historie-adel-og-borger-landbrug-handvaerk-industri/dragsholm-slot)

[landbrug-handvaerk-industri/dragsholm-slot](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/royal-historie-adel-og-borger-landbrug-handvaerk-industri/dragsholm-slot)) **in** ([http://www.linkedin.com/shareArticle?](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/royal-historie-adel-og-borger-landbrug-handvaerk-industri/dragsholm-slot&title=)

[mini=true&url=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/royal-historie-adel-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/royal-historie-adel-og-borger-landbrug-handvaerk-industri/dragsholm-slot&title=)

[og-borger-landbrug-handvaerk-industri/dragsholm-slot&title=\)](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/royal-historie-adel-og-borger-landbrug-handvaerk-industri/dragsholm-slot&title=)

Vibeke Bodi

Dragsholm Slot i danmarkshistorien

Turbine. 296 sider, rigt ill. 299,95 kr.

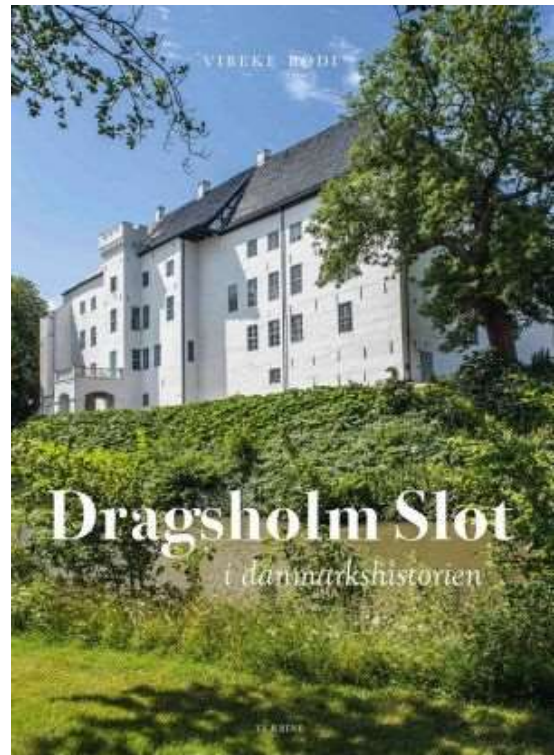
Af Poul Ulrich Jensen

Dragsholm Slot i Odsherred har siden middelalderen som områdets største ejendom domineret det vestsjællandske landskab. Det er Danmarks ældste verdenslige bygning, der stadig er i brug, og slottet gemmer på en lang og spændende historie, der strækker sig over 800 år. Cand. mag i historie, Vibeke Bodi, der er mangeårig guide på Dragsholm Slot, har gravet dybt i kildematerialet og skrevet en interessant og grundig bog, der beskriver tiden som borg for Roskildebisper og lensmænd, kongeslot, fængsel for prominente personer og herresæde for en driftig adelsslægt.

Det er ikke muligt at finde præcise oplysninger om, hvornår byggeriet af Dragsholm kom i gang, for den første skriftlige kilde er fra 1313, men nogle arkitektoniske detaljer tyder på, at det var Roskildebispen Peder Sunesen, der i begyndelsen af 1200-tallet tog initiativ til opførelsen. Herefter var det hans efterfølgere i embedet, der ejede slottet gennem de næste 300 år, og i den periode gjorde tilbygninger og forsvarsværker det til en stort set uindtagelig fæstning. Under de omfattende krigshandlinger der hærgede Sjælland under Grevens Fejde 1534-36, modstod slottet en langvarig belejring, selv om det blev stærkt beskadiget af talrige kanonkugler. Da krudtrøgen havde lagt sig, og der blev sluttet fred, fik slottet en ny ejer. Danmark var med Reformationen i 1536 ikke længere et katolsk land, og kongen havde beslaglagt alt bispegods og dermed også Dragsholm.

Det nye royale ejerskab var dog ikke til megen gavn for de skamferede bygninger, der måtte gennem en lang forfaldsperiode med nødtørftige reparationer, lappeløsninger og dårligt håndværksmæssigt arbejde. Samtidig fik slottet en ny og noget dystre rolle som statsfængsel, hvor adskillige fremtrædende personer kom på et ufrivilligt ophold, der kunne ende med sindssyge og selvmord. Den mest spektakulære fange var jarlen af Bothwell, James Hepburn, der som Maria Stuarts tredje ægtemand var stærkt involveret i magtkampen om den skotske trone. Hans uheldige rolle i intrigerne sendte ham på en flugt, der endte i Danmark, hvor han på kong Frederik 2.'s ordre blev indsat i fangetårnet på Dragsholm Slot i 1573. Det blev efter fem års indespærring endestationen i hans begivenhedsrige liv. I 1586 var det kongens lensmand Erik Munk, der måtte tage ophold i en af fangetårnets celler, og da han efter et mislykket flugtforsøg kunne fornemme, at alt håb var ude, begik han selvmord. I 1658 ophørte slottets rolle som statsfængsel, da svenske tropper under Karl Gustav-krigen indtog Dragsholm og slap de tilbageværende fanger løs.

Selve slottet fik til gengæld en hård behandling. Fjenden ville sikre sig, at det ikke kom i vejen for deres militære manøvrer, og der blev gået effektivt til værks. Med store krudtladninger blev de øverste etager af både nord- og sydfløjen sprængt væk. Også vestfløjen og borgtårnet sank i grus, så det var en nærmest katastrofal ødelæggelse, der havde ramt Dragsholm. Statskassen var ikke i meget bedre forfatning end slottet, da freden sænkede sig, for krigsførelsen havde været en kostbar affære for kongen, og nu stod kreditorerne på spring med deres tilgodehavender. Blandt dem var landets største købmand Henrik Müller, der fik tilbuddet om at overtage det molesterede slot, hvis eneste aktiv var de 899 tilhørende gårde. Hans held som forretningsmand slap imidlertid op, og efter endnu et ejerskifte til storkøbmand Emanuel Texeira, kunne godset Dragsholm endelig åbne et nyt og bedre kapitel i 1694.

Det var Frederik Christian Adeler, søn af den navnkundige søhelt Cort Adeler, der erhvervede Dragsholm hovedgård og de tilhørende bøndergårde for en yderst beskedne købspris på 20.000 rigsdaler.

Slægten Adeler bragte det gamle slot på fode, godt hjulpet af de gunstige tider for landbruget i begyndelsen af 1700-tallet. Hovedbygningen blev genopført og stod i 1697 færdig i nogenlunde den skikkelse, den har i dag. Slægtens fremgang fortsatte, og i 1784 blev den daværende ejer Conrad Wilhelm Adeler udnævnt til baron. Da sønnen Frederik Adeler tog over, ændrede Dragsholm navn til baroniet Adellersborg. Hovedgården fik i 1839 sit gamle navn Dragsholm igen på et tidspunkt, hvor ejeren var den særdeles initiativrige Georg Frederik Otto von Zytphen Adeler. Hans projekter var lige så imponerende som navnet, og nyskabelserne stod nærmest i kø. Et teglværk kom i drift, og da der var brug for alle hænder, også kvindernes, til de mange aktiviteter, fik lensbaronen indrettet en børnehave. Nye avlsbygninger blev taget i brug, og Dragsholm fik som det første landbrug i Danmark en dampmaskine.

Kronen på værket for den fremsynede G.F.O von Zytphen Adeler blev iværksættelsen af en inddæmning af den nærtliggende Lammefjord. Arbejdet med bygning af en dæmning begyndte i 1873, men der skulle gå 70 år, inden fjorden var helt tørlagt. Ingen af de følgende ejere kunne helt leve op til G.F.O. von Zytphen Adeler bedrifter, og efterhånden randt tiden ud for de adelige godsejere. Dødsstødet kom i 1919 med en ny lovgivning, der pålagde store afgifter til staten ved ejerskifte. Så da den sidste Zytphen Adeler døde barnløs i 1932, stod ingen slægtninge klar til at rykke ind på det efterhånden ret forgældede gods. Statens Jordlovsudvalg tog over, udstykkede jorden og solgte næsten alt inventaret. I 1943, da slottet tilhørte J.F. Bøttger, blev det overtaget af den tyske besættelsesmagt, der føjede yderligere ødelæggelser til de temmelig forsømte bygninger. Familien Bøttger gav imidlertid ikke op og de følgende generationer har siden sørget for, at det er endt godt for det gamle slot, der i dag er hotel og med tre restauranter, den ene med en Michelinstjerne. Og naturligvis er der ofte Lammefjordsgulerødder og -kartofler med på menuen.

Dragsholms historie er således i sig selv både spændende og interessant, og Vibeke Bodi tilføjer den en ekstra dimension ved at flette slottet ind i den større danmarkshistorie. Så indholdet holder til fulde, hvad titlen lover. Det er beretningen om Dragsholm Slot i danmarkshistorien, fint fortalt og forsynet med mange flotte illustrationer. Bogen kan varmt anbefales.

[Historie-online.dk, den 7. juli 2021]

← **Forrige artikel** (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/royal-historie-adel-og-borger-landbrug-handvaerk-industri/danmarks-herregaarde-slesvig-og-holsten>)

SE RELATEREDE ARTIKLER

FREDERIK 2. – DANMARKS RENÆSSANCEKONGE

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/royal-historie-adel-og-borger-landbrug-handvaerk-industri/frederik-2-danmarks-renaessancekong>)

(<http://www.historie-online.dk/boger/danmarks-herregaarde-slesvig-og-holsten>)
([http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/royal-historie-adel-og-borger-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/royal-historie-adel-og-borger-landbrug-handvaerk-industri/danmarks-herregaarde-slesvig-og-holsten)